

1.Llig atentament aquesta notícia:

PATRIMONI

Pasqua demana als anglesos que tornen el moai espoliat

La governadora de l'illa diu davant del Museu Britànic amb llàgrimes als ulls: "Teniu la nostra ànima"

LONDRES 08/12/2018 00:00

QUIM ARANDA

Una imatge de l'espectacular moai de l'illa de Pasqua que rep els visitants al Museu Britànic. / J-P WILLIAMS

Una delegació del govern autònom de l'illa de Pasqua, encapçalada per la governadora Tarita Alarcón Rapú, es va entrevistar fa poc amb representants del Museu Britànic per demanar el retorn del moai conegut amb el nom de Hoa Hakananai'a, que es pot veure a la galeria de benvinguda de la institució, al barri londinenc de Bloomsbury. El museu conserva l'estàtua de roca basàltica, de 2,5 metres d'alçada i quatre tones de pes, des de fa un segle i mig, quan el capità de l'armada reial Richard Powell la va treure de l'illa sense permís de cap autoritat local i la va transportar a Londres per oferir-la com a regal a la reina Victòria.

Vint anys després del saqueig, Xile es va annexionar l'illa i, d'acord amb les lleis del país, els moais no són considerats objectes, sinó part integral del territori. Des d'aleshores, com tants altres tresors artístics o arqueològics arreu del món, està en disputa una de les moltes herències del saqueig de l'imperialisme colonial entre els segles XV i XX.

La nova petició de retorn de fons del Museu Britànic als seus propietaris -en aquest cas, els habitants de Pasqua, al sud-est del Pacífic, a cinc hores de vol de Santiago de Xile- ha coincidit amb la publicació

de l'informe que el president francès, Emmanuel Macron, va encarregar a la primavera a dos acadèmics sobre la conveniència de restituir les peces de l'Àfrica subsahariana que hi ha al Quai Branly Musée de París. Ras i curt, l'informe advocava pel concepte de "restitució". Al capdavall, "es fa ressò de l'enfocament àmpliament acceptat [per la comunitat científica] que busca retornar les obres d'art saquejades pels nazis als propietaris legítims", segons l'arqueòleg Mark Holton, professor de la Universitat de Bristol, en declaracions a l'ARA.

Un any d'autonomia

Entre els segles VI i XVII es van esculpir a Pasqua al voltant de 900 moais, tots, amb l'excepció del que hi ha al Museu Britànic, en cendra volcànica. Actualment en queden uns 700. Institucions dels Estats Units, Nova Zelanda i França també en tenen a les seves col·leccions.

El simbolisme de la petició dels representants de Pasqua al Museu Britànic és enorme, per bé que l'efectivitat de la demanda està condemnada. La petició de Tarita Alarcón Rapú és la primera acció internacional que fa des que és al càrrec per recuperar patrimoni robat. Pasqua va aconseguir un cert grau d'autonomia de Xile l'any passat i una de les capacitats administratives sota control de l'autogovern és la conservació i preservació de l'herència arqueològica.

L'estàtua espoliada pel capità Powell és considerada pels nadius com el moai de més rellevància espiritual de tots els que va produir la civilització Rapa Nui. El Hoa Hakananai'a -l'Amic Robat o Amagat, en la llegua nadiua- representa, segons les creences locals, l'ànima vital de l'illa. La proposta de la governadora al Museu Britànic és que l'original torni i artesans de Pasqua esculpeixin una còpia perquè el moai pugui continuar tenint presència a Londres.

Durant la visita al museu, Tarita Alarcón Rapú va explicar, amb llàgrimes als ulls, la raó profunda de la petició: "Nosaltres només som un cos, però vosaltres, els britànics, teniu la nostra ànima". Per als indígenes Rapa Nui, els moais contenen, efectivament, l'ànima dels seus ancestres. A més, el cas de Hoa Hakananai'a és especialment significatiu perquè es considera que va dur la pau a l'illa al voltant de l'any 1000 i que va acabar amb les lluites entre tribus que dessagnaven la població.

Però tota l'argumentació exposada per instar-ne la restitució no ha remogut la consciència dels responsables del museu. La resposta ha sigut que considerarien la possibilitat d'un préstec. Una forma molt diplomàtica de negar-ne el retorn.

a) COMPRESIÓ:

- a. On es troba l'illa de Pasqua?
- b. Què és un moai? Am quin poble o cultura el relaciones?
- c. Per què és tan especial aquest moai que es troba a Londres?
- d. Com va arribar aquest moai a Londres? On s'exposa concretament?

- b) Indica sobre el paper les parts de la notícia.
- c) Demuestra si està o no ben redactada.

2.-Escriu tres paraules derivades que tinguen un prefix, tres paraules derivades que tinguen un sufix i tres paraules compostes. Explica la diferència entre paraules derivades i compostes.

3.- Afeg un prefix de manera que la nova paraula signifiqui el contrari que la primitiva:
Localitzable, mòbil, procedent, normal, batut, discutible

4.- Defineix aquestes paraules:

Badia

Proa

Ancorar

5.-Separa les oracions següents en subjecte i predicat, i subratlla'n el nucli de cada element.

a) Els animals domèstics fan companyia.

b) No calfa prou la teua estufa.

c) Sandra vol un llibre d'aventures.

d) El professor felicità tota la classe.

e) La segona finca és la dels meus avis.

f) Han arribat els paquets.

g) Al nord d'Itàlia està Venècia.

h) Ells estan sempre contents.

i) Es queixen de tot, els veïns!

j) No et diré res.

6.- Classifica-les segons siguin copulatives (C) o predicatives (P). Anota-ho al costat.

7.- Posa un exemple d'oració impersonal i un altre amb subjecte elidit.

8.-Classifica les paraules següents en el lloc que corresponga **tenint en compte la síl·laba tònica**:

pols, pi, pam, església, mel, oncle, brètol, pes, íntima, mur, dur, fosc, mes, cuirassa, cabut, tro, tel, melós, lloc, sa, lli

a	e	ɛ	i	o	ɔ	u

9.- Contesta vertader (V) o fals (F) a les afirmacions següents:

	En valencià tenim cinc vocals, com en totes les llengües
	Un lletraferit és un escriptor
	Un editorial és una empresa que publica llibres
	El predicat nominal és aquell que té per nucli un nom
	Les vocals semiobertes són e i o